

**Філія «Білгород-Дністровський економіко-правовий коледж»
Вищого навчального закладу Укоопспілки (ПУЕТ)**

Затверджую
Голова приймальної комісії

Г. С. Бойко

Програма
вступних випробувань
з історії України
для вступників(на основі повної загальної середньої освіти)
у 2021 році

Розглянуто на засіданні
циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін
Протокол № 8 від 19.02. 2021р.
Голова циклової комісії
 Т.І. Юрескул

Пояснювальна записка

Програма з історії України для вступних іспитів включає зміст навчального матеріалу за 10-11 клас загальноосвітніх навчальних закладів. Програма складена, виходячи з цілей, вимог і змісту навчання історії України у загальноосвітніх навчальних закладах, закладених у Державному стандарті освіти.

Представлена програма охоплює курс історії України з початку ХХ століття до сучасної України.

Програмі іспиту надано вигляду таблиці, яка складається з двох колонок. У першій колонці вміщено зміст навчально-пізнавальної діяльності. У другій колонці викладено результати навчально-пізнавальної діяльності, що відповідають чинній програмі з історії України. Це мінімум, з якого вступники повинні мати певні знання та уявлення.

Якщо про якийсь факт згадано у таблиці, то це означає, що він може бути використаний розробниками тестових завдань для перевірки знань і умінь. Якщо у програмі вказано дату, то це означає, що вступник має знати її та встановлювати відповідність між нею та історичною епохою чи процесами суспільного життя минулого, діяльністю історичної постаті.

Названі в програмі історичні персоналії вступник повинен вміти розпізнати за портретними рисами (автентичними пам'ятками-фотографіями тощо), характеризувати діяльність цієї людини та визначити її етапи, встановлювати відповідність між цією діяльністю та певними політичними силами чи обставинами, історичною епохою, оцінювати її вплив на хід історичних подій. Кожна з персоналій названа в програмі лише один раз, проте, якщо людина впливала на перебіг історичного процесу довгий час, завдання, пов'язані з її діяльністю можуть траплятися в кількох темах.

Поняття та термін, зазначені у програмі іспиту, вступники повинні називати, визначати, оперувати ними, встановлювати відповідність з епохою, діяльністю певних політичних сил чи історичних діячів тощо. Кожне поняття чи термін згадані в програмі лише один раз, проте можуть бути конкретизовані й під час перевірки інших тем (окрім тієї, де вона безпосередньо зустрічаються). Отже, вступники мають знати не тільки загальне визначення терміна, але і його конкретно-історичне значення.

Тести складаються з:

- завдання з вибором однієї правильної відповіді;
- завдання з аналізу історичного документу;
- завдання на встановлення відповідностей;
- завдання на встановлення хронологічної послідовності;
- завдання на з вибором кількох відповідей

Відповідь вступника повинна відповідати таким критеріям:

- Вміти порівнювати, пояснювати, аналізувати, узагальнювати, оцінювати історичні факти та діяльність історичних осіб;
- Знати історичну періодизацію, зіставляти історичні події, процеси.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ на початку ХХ ст.

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Особливості соціально-економічного розвитку Наддніпрянської України. Індустріальна модернізація. Монополізація. Регіональна спеціалізація сільського господарства. Кооперативний рух. Українські меценати-промисловці.</p> <p>Суспільно-політичне життя у Наддніпрянській Україні. Політизація українського національного руху. Створення політичних партій. Проблеми становлення та консолідації української нації.</p> <p>Події революції 1905—1907 рр. в Україні. Український національно-культурний рух. Діяльність українських парламентських громад у I та II Державних Думах.</p> <p>Столипінська земельна реформа. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907—1914 рр. Український політичний та національно-культурний рух у 1907—1914 рр. «Українське питання» в III і IV Державних Думах.</p> <p>Українські землі у складі Австро-Угорщини. Становище промисловості та сільського господарства. Кооперативний рух. Трудова еміграція.</p> <p>Діяльність політичних, національно-культурних і військово-спортивних організацій на західноукраїнських землях. Реформа виборчої системи. Боротьба за створення українського університету. Особливості українського руху в Буковині і Закарпатті. Зміна ролі греко-католицької церкви. Андрей Шептицький.</p> <p>Особливості розвитку культурного життя. Освіта. Наука. Техніка. Українська преса та видавництва. Література. Образотворче мистецтво. Музика. Архітектура. Театр. Релігійне життя. Традиції та побут української сім'ї.</p>	<p>Вступник:</p> <p>— <i>розпізнає на історичній карті</i> території українських земель початку ХХ ст.; революційні події 1905—1907 рр. в Україні; місця діяльності політичних, національно-культурних і військово-спортивних організацій;</p> <p>— <i>визначає</i> основні тенденції та протиріччя процесу соціально-економічного розвитку українських земель початку ХХ ст.; індустріальної модернізації на українських землях; земельної реформи П. Столипіна в Україні;</p> <p>— <i>виявляє</i> суперечливі процеси модернізації суспільно-політичного життя у Наддніпрянській Україні;</p> <p>— <i>порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки</i> щодо розвитку кооперативного руху в Наддніпрянщині та на західноукраїнських землях; трудової міграції українського селянства;</p> <p>— <i>висловлює і аргументує власні судження</i> щодо становлення та консолідації української нації;</p> <p>— <i>пояснює</i> причини політизації українського національного руху;</p> <p>— <i>визначає</i> роль греко-католицької церкви в суспільному житті західноукраїнських земель; особливості українського руху в Буковині і Закарпатті;</p> <p>— <i>формулює власні судження</i> щодо ролі і місця українських земель у господарському житті Російської імперії та Австро-Угорщини;</p> <p>— <i>оцінює</i> суперечливі процеси модернізації розвитку і культури, життя населення;</p> <p>— <i>орієнтується в історичній термінології</i>: індустріальне суспільство, монополізація економіки, модернізація суспільного життя, політизація українського національного руху, консолідація нації, міграції населення, діаспора, Столипінська аграрна реформа, політична партія;</p> <p>— <i>творчо застосовує набуті знання</i> під час складання характеристики історичних персоналій: Микола Міхновський, Євген Чикаленко, Ілля Шраг, Андрей Шептицький.</p>

Розділ 2. УКРАЇНА В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз Визволення України. Українці в арміях воюючих держав.</p>	<p>Вступник:</p> <p>— <i>використовує карту</i> як джерело інформації про основні події Першої світової війни на українських землях;</p> <p>— <i>визначає</i> основні тенденції й аналізує</p>

<p>Воєнні дії на території України в 1914—1917 рр. Бойовий шлях Легіону Українських січових стрільців та їхня культурно-освітня діяльність.</p> <p>Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914—1917 рр. Економічна та політична кризи в Російській імперії та Австро-Угорщині.</p>	<p>геополітичні плани країн Антанти і Центральних держав щодо українських земель;</p> <p>— <i>порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки</i> про ставлення українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель до Світової війни; щодо політики Російської імперії та Австро-Угорщини на окупованих територіях Східної Галичини і Північної Буковини;</p> <p>— <i>визначає роль і наслідки</i> створення українських добровольчих військових формувань;</p> <p>— <i>порівнює й узагальнює наслідки</i> посилення економічної і політичної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях для українських земель;</p> <p>— <i>орієнтується в історичній термінології</i>: світова війна, ринки збуту, трудові ресурси, воєнно-політичний блок, окупаційний режим, національне військове формування, військове генерал-губернаторство позиційна війна;</p> <p>— <i>творчо застосовує набуті знання</i> під час складання характеристики історичних персоналій: Михайло Галущинський, Григорій Коссак, Дмитро Донцов, Василь Вишиваний.</p>
--	--

Розділ 3. ПОЧАТОК УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (1917 — квітень 1918 р.)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Лютнева революція 1917 р. й Україна. Початок Української революції. Утворення Української Центральної Ради (УЦР). Михайло Грушевський. Українські політичні партії. Український національний Конгрес. Початок українізації армії. Вільне козацтво.</p> <p>I Універсал Центральної Ради. Генеральний секретаріат. Володимир Винниченко. Відносини Центральної Ради з Тимчасовим урядом. II Універсал УЦР. Збройний виступ самостійників. Конгрес народів Росії.</p> <p>Прихід до влади більшовиків у Росії. Боротьба за владу в Києві 28—31 жовтня 1917 р. III Універсал УЦР. Українська Народна Республіка (УНР). Встановлення кордонів. Внутрішня та зовнішня політика Центральної Ради. Події 1917 р. в Криму. Курултай та Кримська Народна Республіка.</p> <p>Початок агресії більшовицької Росії проти УНР. Проголошення в Харкові радянської влади. Перша війна радянської Росії з УНР. IV Універсал УЦР. Проголошення незалежності УНР. Бій під Крутами. Радянська окупація України.</p> <p>Мирний договір із Центральними державами у Брест-Литовську. Вступ військ Німеччини й Австро-Угорщини на територію УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Розпуск УЦР.</p>	<p>Вступник:</p> <p>— <i>використовує карту як джерело інформації</i> про основні події початку Української революції;</p> <p>— <i>виявляє уміння синхронізувати</i> історичні події періоду;</p> <p>— <i>порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки</i> щодо основних ідей, цілей та шляхів досягнення кінцевої мети українськими політичними партіями на початку Української революції; поглядів українських політичних партій на більшовицький переворот у Росії; змісту чотирьох універсалів УЦР;</p> <p>— <i>визначає роль і наслідки</i> боротьби політичних партій за вплив на населення України;</p> <p>— <i>порівнює</i> різні точки зору, висловлює власну позицію щодо початку діяльності УЦР у березні—листопаді 1917 р.;</p> <p>— <i>обґрунтовує</i> зв'язок між причинами та наслідками прийняття II Універсалу УЦР;</p> <p>— <i>формулює власні судження</i> щодо причин і наслідків Брестського мирного договору;</p> <p>— <i>визначає шляхи</i> становлення ідей захисту прав людини в період Української революції;</p> <p>— <i>робить аргументовані висновки</i> щодо здобутків і прорахунків УЦР у державотворчому процесі;</p> <p>— <i>орієнтується в історичній термінології</i>: революція, опозиція, політична боротьба, місцеві органи влади, національно-територіальна автономія, федерація, переворот, більшовики, диктатура, ревком,</p>

	<p>ультиматум, національно-персональна автономія, універсал; — <i>творчо застосовує набуті знання</i> під час складання характеристики історичних персоналій: Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Сергій Єфремов.</p>
--	---

Розділ 4. БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ (квітень 1918-1921 р.)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Утворення Української Держави. Павло Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика. Кримські крайові уряди. Зародження повстанського руху.</p> <p>Утворення Директорії. Антигетьманське повстання. Відновлення УНР. Трудовий конгрес.</p> <p>Розпад Австро-Угорської імперії і західноукраїнські землі. Листопадовий зрив. Проголошення ЗУНР. Державне будівництво. Євген Петрушевич. Початок українсько-польської війни. УГА. Зовнішня політика. Злука УНР і ЗУНР та її історичне значення. Український національний рух у Буковині та Закарпатті.</p> <p>Україна в умовах зовнішньої агресії. Військова присутність Антанти на півдні України. Друга війна УНР із радянською Росією. Отаманщина. Реорганізація Директорії УНР. Державницька та національна політика.</p> <p>Радянська окупація України. УСРР. Політика «воєнного комунізму». Червоний терор. Повстанський рух. Нестор Махно та інші повстанські отамани.</p> <p>Наступ польських військ. Чортківська офензива. Окупація польськими військами території Західної області УНР. Наступ об'єднаних українських армій на Київ. Наступ білогвардійських військ на Україну. Денікінський режим в Україні. Перший Зимовий похід.</p> <p>Відновлення більшовицького режиму. Зміни у внутрішній політиці. Націонал-комунізм.</p> <p>Варшавська угода та війна з радянською Росією. Боротьба за Україну у 1920 р. Поразка Збройних сил Півдня Росії. Червоний терор у Криму. Повстанський рух 1920—1921 рр. Другий Зимовий похід. Поразка українського визвольного руху. Українська політична еміграція.</p> <p>Нові тенденції розвитку культури 1917—1921 рр. Здобутки в освіті. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Наука. Мистецтво. Релігійне життя.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> — <i>використовує карту як джерело інформації</i> про перебіг основних подій у боротьбі за українську державність; — <i>виявляє навички синхронізації</i> історичних подій доби; — <i>порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки</i> щодо утворення і діяльності Української Держави, Директорії, Уккранаркому, денікінського режиму; <ul style="list-style-type: none"> — <i>висловлює і аргументує власні судження</i> щодо ставлення суспільства до внутрішньої і зовнішньої політики Української Держави, Директорії, ЗУНР; — <i>визначає основні тенденції та протиріччя</i> процесу створення ЗУНР; — <i>визначає</i> правовий статус УНР, ЗУНР; уроки українського державотворчого процесу; — <i>пояснює причини і наслідки</i> політичної і трудової еміграції в Україні; — <i>виявляє нові тенденції й суперечності</i> процесу розвитку української культури в 1917—1921 рр.; — <i>порівнює і формулює власні судження</i> щодо розвитку освіти і науки за часів УНР, Центральної Ради, Української Держави, Директорії та ЗУНР; — <i>визначає</i> внесок українських митців в національну і світову культуру; — <i>орієнтується в історичній термінології</i>: гетьманат, біла гвардія, червона гвардія, інститут влади, Директорія, інтервенція, отаманщина, Чортківська офензива, націонал-комунізм, терор, неоголошена війна, продовольча розкладка, «воєнний комунізм», реквізиція; — <i>творчо застосовує набуті знання</i> під час складання характеристики історичних персоналій: Євген Петрушевич, Симон Петлюра, Нестор Махно та інші повстанські отамани.

Розділ 5 ВСТАНОВЛЕННЯ Й УТВЕРДЖЕННЯ РАДЯНСЬКОГО ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ (1921—1939 рр.)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Державний статус УСРР. Утворення СРСР. Встановлення кордонів. Адміністративно-територіальний поділ.</p> <p>Антибільшовицький повстанський рух. Масовий голод 1921—1923 рр. Впровадження непу в УСРР. Грошова реформа. Початок індустріалізації. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності.</p> <p>Політика коренізації. Ставлення влади та населення до українізації. Микола Скрипник. Національна політика радянської влади в УСРР. Кримська та Молдавська АСРР. Релігійне життя в УСРР. УАПЦ. Василь Липківський.</p> <p>Форсована індустріалізація. Створення військово-промислового комплексу. Здобутки, прорахунки та наслідки індустріалізації. Згорання непу і перехід до директивної економіки.</p> <p>«Хлібозаготівельні кризи» 1927—1928, 1928—1929 рр. Розкуркулення та насильницька колективізація. Опір селянства. Причини й перебіг Голодомору 1932—1933 рр. — геноциду українського народу. «Закон про 5 колосків». Примусові хлібозаготівлі. «Чорні дошки». Масштаби та наслідки Голодомору. Національно-демографічні зміни.</p> <p>Формування культу особи Йосипа Сталіна. Порушення прав людини в умовах тоталітарного режиму. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання. Політичні процеси 1920-х — початку 1930-х рр. Згорання українізації. Посилення русифікаторської політики. Конституція УРСР 1937 р.</p> <p>Розстріляне відродження. Великий терор та його ідеологічне виправдання. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Антицерковна політика влади та її наслідки. Ліквідація УАПЦ.</p> <p>Ідеологізація національно-культурного життя радянської України 1921—1939 рр. Освіта. Наука. Мистецькі спілки. Кінематограф. Митці Розстріляного відродження. Соціалістичний реалізм.</p>	<p>Вступник:</p> <p>— <i>використовує карту як джерело інформації</i> про адміністративно-територіальний поділ УСРР, регіони голоду 1921—1923 рр. ; Голодомору 1932—1933 рр.; основні індустріальні новобудови в УСРР; місця антибільшовицьких повстань;</p> <p>— <i>визначає основні тенденції та протиріччя</i> нової економічної політики; процесу політики коренізації; форсованої індустріалізації; насильницької колективізації;</p> <p>— <i>виявляє суперечності між</i> державним статусом республіки і Конституцією УСРР;</p> <p>— <i>висловлює і аргументує власні судження</i> щодо порушення прав людини в умовах тоталітарного режиму;</p> <p>— <i>дає аргументовану правову оцінку</i> Голодомору 1932—1933 рр. як геноциду українського народу;</p> <p>— <i>пояснює причини і наслідки</i> встановлення радянського тоталітарного режиму; масових репресій; боротьби радянської влади з українською політичною еміграцією;</p> <p>— <i>визначає причини і наслідки</i> ідеологізації національно-культурного життя в УРСР;</p> <p>— <i>формулює власні судження про причини</i> посилення русифікації, зміни у масовій психології та свідомості населення, антицерковну політику радянської влади та їхні наслідки;</p> <p>— <i>орієнтується в історичній термінології</i>: нова економічна політика, коренізація, радянський тоталітарний режим, директивна економіка, Великий терор, форсована індустріалізація, хлібозаготівлі, насильницька колективізація, розкуркулення, голодомор, геноцид, Розстріляне відродження, культ особи, ідеологізація культурного життя;</p> <p>— <i>творчо застосовує набуті знання</i> під час складання характеристики історичних персоналій: Олександр Довженко, Лесь Курбас, Микола Хвильовий, Микола Скрипник, Християн Раковський.</p>

Розділ 6. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ в 1921—1939 рр.

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Правовий статус західноукраїнських земель у складі Польщі. Економічне і соціальне становище населення. Національна політика Польщі. Осадництво. «Пацифікація». Українські політичні партії. УНДО. Василь Мудрий. Українська військова організація (УВО) й Організація українських націоналістів (ОУН). Євген Коновалець.</p> <p>Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українська національна партія (УНП). Володимир Сергій Залозецький-Сас.</p> <p>Українські землі у складі Чехо-Словаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Августин Волошин.</p> <p>Культурне життя українських земель, які входили до складу Польщі, Румунії та Чехословаччини.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> — використовує карту як джерело інформації про основні події на західноукраїнських землях у 1921—1939 рр.; — порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки щодо політичного, соціально-економічного і культурного життя українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини; — визначає і порівнює правовий статус західноукраїнських земель у складі Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини, Карпатської України; — висловлює і аргументує власні судження щодо розгортання українського націоналістичного руху; інтегрального націоналізму; національної політики Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини; — формулює власні судження щодо ролі і місця Карпатської України в житті Західної України; — визначає основні тенденції та протиріччя процесу розвитку культури на західноукраїнських землях; — виявляє і пояснює причини відмінностей у повсякденному житті радянської людини та жителів Західної України; — орієнтується в історичній термінології: народовці, русини, інтегральний націоналізм, український націоналістичний рух, національна політика, осадництво, пацифікація; — творчо застосовує набуті знання під час складання характеристики історичних персоналій: Василь Мудрий, Євген Коновалець, Августин Волошин.

Розділ 7. УКРАЇНА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939—1945 рр.)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Українське питання у міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Українці в польській армії.</p> <p>Вступ Радянського Союзу у війну. Вхідження Східної Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії до складу УРСР. Радянська новоприєднаних територій. Правовий статус громадян на анексованих територіях. Масові політичні репресії 1939—1940 рр.</p> <p>Політичне та соціально-економічне становище в Україні напередодні німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941—1942 рр. Відступ Червоної Армії. Мобілізаційні заходи.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> — використовує карту як джерело інформації про основні воєнні дії на території України в період Другої світової війни; — висловлює і аргументує власні судження про «українське питання» в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни; — порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки щодо входження і радянської новоприєднаних територій до складу УРСР в 1939—1940 рр.; політичного та соціально-економічного становище в Україні напередодні німецько-радянської війни; життя населення України в умовах нацистської окупації та евакуації; — визначає правовий статус громадян на анексованих

<p>Тактика «випаленої землі».</p> <p>Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Нацистський «новий порядок». Колабораціонізм. Остарбайтери. Концтабори. Масове знищення мирного населення. Голокост.</p> <p>Опір окупантам. Український визвольний рух. Степан Бандера. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська січ. Створення УПА. Українсько-польське протистояння. Українська Головна Визвольна Рада (УГВР). Радянський партизанський рух. Сидір Ковпак.</p> <p>Радянський наступ взимку 1942—1943 рр. Бої на Лівобережжі влітку-восени 1943 р. Битва за Дніпро. Звільнення Києва. Вигнання німецьких військ та їх союзників із Правобережної та Південної України. Депортація з Криму кримських татар та інших народів. Завершення бойових дій на території України.</p> <p>Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй у роки Другої світової війни. Кузьма Дерев'яно. Українське питання на Ялтинській та Потсдамській конференціях. Ціна війни.</p> <p>Культура в роки війни. Освіта і наука. Література. Образотворче мистецтво. Музика та кінематограф.</p>	<p>територіях;</p> <p>— пояснює причини і наслідки окупації України;</p> <p>— формулює власні судження щодо ролі і місця українців у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй у роки Другої світової війни; участі українців у визволенні країн Європи;</p> <p>— визначає основні тенденції культурно-освітнього процесу доби;</p> <p>— вільно орієнтується в історичній термінології: агресор, пакт, радянізація, «Бліцкриг», «визвольний похід», похідні групи, окупаційний режим, евакуація, мобілізація, депортація, «котел», «новий порядок», Український визвольний рух, «чорносвітники» («сірі піджаки»), остарбайтери, діти війни, воєнний злочин;</p> <p>— творчо застосовує набуті знання під час складання характеристики історичних персоналій: Андрій Мельник, Степан Бандера, Тарас Бульба (Боровець), Роман Шухевич, Кирило Осьмак, Іван Кожедуб, Аметхан Султан, Сидір Ковпак, Кузьма Дерев'яно, Євген Патон.</p>
--	---

Розділ 8. УКРАЇНА В ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1945—початок 1950-х рр.)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Україна — співзасновниця ООН. Міжнародні договори другої половини 1940-х — початку 1950-х рр., встановлення кордонів УРСР. Участь УРСР в інших міжнародних організаціях.</p> <p>Внутрішньополітичне й економічне становище УРСР. Особливості відбудовчого процесу. Масовий голод 1946—1947 рр. Зміцнення тоталітарного режиму. Ідеологічні кампанії.</p> <p>Відновлення політики радянізації в західних областях України. Український визвольний рух у 1944—1950-х рр. Р. Шухевич. Обмін населенням між Польською Народною Республікою та УРСР. Масові депортації (1944—1946 рр.). Операції «Вісла» та «Захід». Ліквідація УГКЦ.</p> <p>Культура в перші повоєнні роки (1945 — перша половина 1950-х рр.). Відбудова системи освіти. Наука. Література. Образотворче мистецтво. Музика та кінематограф. Становище</p>	<p>Вступник:</p> <p>— використовує карту як джерело інформації про адміністративно-територіальні зміни в УРСР і основні події в політичному, соціально-економічному і культурному житті повоєнної України;</p> <p>— визначає основні тенденції та особливості внутрішньополітичного й економічного становища УРСР;</p> <p>— аналізує, робить аргументовані висновки щодо відновлення політики радянізації в західних областях; українського визвольного руху в 1944—1950-х рр.;</p> <p>— висловлює і аргументує власні судження про причини зміцнення тоталітарного режиму;</p> <p>— визначає роль і наслідки ідеологічних кампаній в УРСР;</p> <p>— пояснює причини і наслідки обміну населенням між Польською Народною Республікою та УРСР;</p> <p>формулює власні судження щодо ролі та місця УГКЦ на західноукраїнських землях;</p> <p>— орієнтується в історичній термінології:</p>

творчої інтелігенції.	репатріанти, екстенсивний шлях розвитку, тоталітарна економіка, модернізація, спецпоселення, національна свідомість, космополіти, «псевдонауки», «писенківщина», «ждановщина». — <i>творчо застосовує набуті знання</i> під час складання характеристики історичних персоналій: Йосип Сліпий, Василь Кук, Олександр Палладін, Сергій Лебедев, Володимир Філатов, Олександр Богомолець.
-----------------------	---

Розділ 9 УКРАЇНА В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА (середина 1950-х — середина 1960-х рр.)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Внутрішньополітичне становище Української РСР у середині 50-х рр. Адміністративно-територіальні зміни. Входження Кримської області до складу УРСР. Стан промисловості та сільського господарства.</p> <p>Початок лібералізації суспільного життя. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах 1953—1954 рр. XX з'їзд КПРС. Реабілітація жертв сталінських репресій. Відлига. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України. Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості. Левко Лук'яненко.</p> <p>Зміни в управлінні господарством. Раднаргоспи. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 1950-х — першій половині 1960-х рр. Хрущовські надпрограми.</p> <p>Науково-технічна революція. Здобутки науки. Реформи освіти. Посилення русифікації. Відлига в мистецтві. Шістдесятництво в українській культурі. Розвиток спорту.</p>	<p>Вступник: — <i>використовує карту як джерело інформації</i> про основні події політичного, економічного і культурного життя України в період лібералізації суспільства; — <i>визначає основні тенденції та протиріччя</i> процесу реформування промисловості та сільського господарства; — <i>порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки</i> щодо науково-технічної революції доби відлиги; розвитку мистецтва; — <i>висловлює і аргументує власні судження</i> щодо шістдесятництва в українській культурі; зародження дисидентського руху; — <i>пояснює причини</i> посилення русифікації; — <i>орієнтується в історичній термінології</i>: волонтаризм, суб'єктивізм, децентралізація, атеїзм, русифікація, абстракціонізм; — <i>творчо застосовує набуті знання</i> під час складання характеристики історичних персоналій: Віктор Глушков, Ліна Костенко, Іван Драч, Василь Стус, Левко Лук'яненко.</p>

Розділ 10 УКРАЇНА У ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (середина 1960-х — середина 1980-х рр.)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Спроби реформування командної економіки в другій половині 1960-х рр. Економічне становище УРСР у 1970-ті — на початку 1980-х рр. Продовольчі програми.</p> <p>Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Петро Шелест, Володимир Щербицький. Конституція УРСР 1978 р. Зміни в соціальній та національній структурі населення. Привілейоване становище партійних радянських працівників.</p> <p>Дисидентський рух: течії, форми та методи боротьби. Іван Дзюба «Інтернаціоналізм чи русифікація». Українська Гельсінська група.</p>	<p>Вступник: — <i>використовує карту як джерело інформації</i> про політичне, соціально-економічне життя УРСР доби «застою»; — <i>висловлює і аргументує власні судження</i> щодо спроби реформування командної економіки в другій половині 1960-х рр.; — <i>порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки</i> щодо економічного становища УРСР у другій половині 1960-х рр. та 1970-ті—на початку 1980-х рр.; — <i>порівнює і формулює власні судження</i> щодо дотримання прав людини в радянському суспільстві і положень Конституції УРСР 1978 р.;</p>

<p>Микола Руденко. Кримськотатарський національний рух. Мустафа Джемільєв.</p> <p>Розвиток освіти, науки, літератури. Формування опозиційних течій у культурі. Українське мистецтво. Досягнення українських спортсменів. Молодіжний неформальний рух в Україні.</p>	<p>— визначає основні тенденції й протиріччя суспільно-політичного життя в добу «застою»;</p> <p>— пояснює причини і наслідки активізації дисидентського руху в другій половині 1960-х—на початку 1970-х рр.;</p> <p>— виявляє суперечливі процеси в розвитку освіти, науки, літератури;</p> <p>— визначає здобутки і проблеми в розвитку соціальної сфери;</p> <p>— орієнтується в історичній термінології: «реформи Олексія Косигіна», доба «застою», «розвинений соціалізм», номенклатура, системна криза, розрядка міжнародної напруженості, Гельсінська угода, дефіцит.</p> <p>— творчо застосовує набуті знання під час складання характеристики історичних персоналій: Михайло Брайчевський, Іван Дзюба, Василь Симоненко, Петро Шелест, Володимир Щербицький, Іван Миколайчук, Сергій Параджанов, Платон Майборода, Євгенія Мирошніченко, Анатолій Солов'яненко, Микола Амосов, Олег Антонов.</p>
---	---

Розділ 11. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ Й ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985—1991 рр.)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Політика «прискорення» та її наслідки в Україні. Антиалкогольна кампанія. Стан економіки. Шахтарські страйки. Рівень життя населення.</p> <p>«Гласність» і лібералізація. Зрушення у політичному житті України. Розгортання страйкового руху. Формування багатопартійної системи. Активізація національно-демократичного руху в другій половині 1980-х рр. Національні громадські організації і об'єднання. Релігійне відродження. Вихід УГКЦ з підпілля.</p> <p>Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Створення Автономної Республіки Крим (12 лютого 1991 р.). Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р.</p> <p>Проголошення незалежності України та її міжнародне визнання. Розпад СРСР. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Леонід Кравчук.</p>	<p>Вступник:</p> <p>— використовує карту як джерело інформації про УРСР доби «перебудови»; розпад СРСР і проголошення незалежності України;</p> <p>— аналізує і робить аргументовані висновки щодо стану командної економіки; рівня життя населення України в 1985—1991 рр.;</p> <p>— визначає основні причини, тенденції та протиріччя політики «перебудови» і «гласності» в УРСР;</p> <p>— виявляє суперечливі процеси зрушень у політичному житті України;</p> <p>— висловлює і аргументує власні судження щодо спроби державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. і його наслідків в Україні;</p> <p>— визначає роль і наслідки процесу формування багатопартійної системи в суспільному житті України;</p> <p>— пояснює причини і наслідки «революції на граніті»;</p> <p>— формулює власні судження щодо ролі і місця України в загальносоюзних суспільно-політичних процесах у першій половині 1991 р.;</p> <p>— орієнтується в історичній термінології: системна криза, «нове мислення», «перебудова», «гласність», бартерний обмін, альтернатива, «неформальні організації», державний суверенітет, путч, державний переворот;</p> <p>— творчо застосовує набуті знання під час складання характеристики історичних персоналій: Леонід Кравчук, Олександр Мороз, В'ячеслав Чорновіл.</p>

Розділ 12. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (від 1991 р. до сьогодні)

Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Результати навчально-пізнавальної діяльності
<p>Вихід незалежної України на міжнародну арену. Початок державотворчих процесів. Початок формування Збройних сил та правоохоронних органів України. Повернення кримських татар на історичну батьківщину. Статус Криму.</p> <p>Позачергові вибори до Верховної Ради та дострокові президентські вибори у 1994 р. Конституція України 1996 р. Стан економіки України у 1991—1998 рр. Соціальна диференціація суспільства. Запровадження національної валюти. Демографічні процеси. Трудова еміграція. Стан сільського господарства. Початок реформ в аграрному секторі.</p> <p>Основні тенденції економічного розвитку України у 1998—2008 рр. Становлення олігархічної системи. Пошуки шляхів економічної стабілізації. Початок інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір.</p> <p>Політична розбудова суспільства. Виборчі кампанії 1998 та 1999 рр. Леонід Кучма. Рухи протесту початку 2000-х рр. Парламентські вибори 2002 р. Президентські вибори 2004 р. Конституційна реформа 2004 р.</p> <p>Помаранчева революція 2004 р. Віктор Ющенко. Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005—2013 рр. Конституційна реформа 2010 р. Віктор Янукович.</p> <p>Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Загострення відносин із Російською Федерацією. Конфронтація навколо острова Тузла. «Газові» та «торговельні» війни з Росією.</p> <p>Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан. Революція гідності 2013—2014 рр. Небесна Сотня.</p> <p>Анексія та тимчасова окупація Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Початок Антитерористичної операції (АТО) в Донецькій та Луганській областях.</p> <p>Дострокові президентські вибори 2014 р. Петро Порошенко. Угода про асоціацію між Україною й Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (квітень 2014—2019 рр.). Реакція світової спільноти на агресію Російської Федерації. Процес мирного врегулювання.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> — <i>використовує карту як джерело інформації</i> про основні політичні й соціально-економічні події в умовах незалежної України; — <i>порівнює, аналізує, робить аргументовані висновки</i> щодо перебігу державотворчих процесів в Україні в 1991—2016 рр.; — <i>порівнює і визначає основні тенденції та протиріччя</i> процесу соціально-економічного розвитку України в 1991—1998, 1998—2008, 2008—2014 та 2014—2016 рр.; — <i>визначає причини і наслідки</i> впливу світової економічної кризи на розвиток України; — <i>висловлює і аргументує власні судження</i> щодо реформування відносин власності; включення населення у ринкові відносини; — <i>формулює власні судження</i> щодо ролі і місця олігархічної системи в Україні; — <i>виявляє суперечливі процеси</i> пошуків Україною зовнішньополітичних орієнтирів; — <i>пояснює причини і наслідки</i> агресії Російської Федерації проти України; — <i>формулює власні судження</i> щодо розвитку освіти, науки і культури в сучасній Україні; — <i>орієнтується в історичній термінології</i>: купонокарбованець, реструктуризація, тіньова економіка, приватизація, без'ядерний статус, меморандум, євроінтеграція, інвестиції, політичні партії, державотворення, мажоритарна система, конституційний договір, дефолт, депопуляція, прожитковий мінімум, корупція, «відплив умів», меценат, спонсор, Помаранчева революція, Революція гідності, Небесна Сотня, «нормандська четвірка», Мінські угоди; — <i>творчо застосовує набуті знання</i> під час складання характеристики історичних персоналій: Леонід Кучма, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Петро Порошенко.

Мінські угоди та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток України у 2014—2019 рр.

Особливості культурного розвитку України (1991—2019 рр.). Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Література і мистецтво. Євробачення 2005р., 2016 р. Розвиток спорту та здобутки українських спортсменів. Чемпіонат Європи з футболу в Україні та Польщі 2012 р.